

1. בתחילת כל שנת כספים קובע המשרד לכל משרד מחוזי של האגף ולמכון, תקציב לביצוע פעולותיהם במשך השנה. היחידות האמורות מנהלות רישומי עזר בהתאם לסעיפי התקציב, המשמשים אותן גם לצורך הדיווח החודשי, שהן ממציאות לחשב המשרד. על סמך הדיווח של היחידות מכינה חשבות המשרד דיווח חודשי עבור החשב הכללי. החשב הכללי ממציא, למשרד, כמו לכל משרדי הממשלה, בכל אמצע חודש — בעבור החודש החולף — דו"ח ובו פרטים על ההוצאות המצטברות ועל היתרה התקציבית הבלתי מנוצלת של כל אחד מפרטי התקציב המאושר.

— בחשבות המשרד אין מעקב אחר ביצוע התקציב של כל אחת מהיחידות. כך למשל ב־1.2.1976 הודיעה חשבות המשרד למחוז תל-אביב על הקטנת ההשתתפות בקורסים המאורגנים על ידי גורמי חוץ מ־2,850,000 ל"י ל־2,200,000 ל"י, בעוד שההוצאה בפועל וההתחייבויות לאותו מועד עלו כבר על הסכום האמור והגיעו ל־2,470,000 ל"י בקירוב; בתאריך האמור הוקטנה גם ההשתתפות בהוצאות ההדרכה של אותו מחוז מ־375,000 ל"י ל־85,000 ל"י, בעוד שההוצאות בפועל וההתחייבויות כבר הגיעו ל־220,000 ל"י. משרד העבודה הודיע, בסוף ינואר 1977, למשרד מבקר המדינה, שהוא עומד להודיע לחשב הכללי על הנתונים התקציביים שאושרו לכל מחוז, כך שהם יוכלו בדו"ח החודשי ובכך תתאפשר בקרה תקציבית על היחידות.

2. המשרד נוהג לשלם, באמצעות המחוזות, למספר רשתות חינוך מקצועי. מקדמות במשך השנה, על חשבון השתתפותו בהוצאות שהוסכם עליהן. הרשתות מגישות למשרד העבודה דרישות תשלום מפורטות רק בסוף שנת הלימודים.

— המשרד אינו נוהג לבדוק בפנקסי הרשתות את ההוצאות שבהן הוא משתתף ואת האסמכתאות לכך, אף כי ההסכמים שהוא עורך אתן, מקנים לו זכות זו במפורש. על הצורך בהגברת הפיקוח של האגף בתחום האמור עמד מבקר המדינה עוד בביקורת שנערכה ב־1974 (ראה דו"ח שנתי 25, עמ' 505). בגזברות מחוז תל אביב, מערכת הנהלת החשבונות אינה כוללת חשבונות חו"ז של רשתות החינוך, והמקדמות נזקפות לכל סוג של פעולה בהתאם לסעיפי התקציב. במצב זה אין מערכת הנהלת החשבונות יכולה להראות בכל נקודת זמן את מצב החשבון של הגורמים האמורים.

3. — מאז 1973, למעט בחודשים יולי–נובמבר 1976, לא הועסק במחוז תל-אביב גזבר. בהעדר ניתנה זכות חתימה על שיקים למנהל המחוז ולעובד המחוז הממונה על תכנון ותקציב. במהלך הביקורת, בתחילת דצמבר 1976, הוציא חשב המשרד הוראה, שלא להוסיף ולשלם שיקים במחוז תל אביב וקבע, שכל התשלומים יבוצעו על ידי חשבות המשרד.

ממצאי מעקב

הכשרה מקצועית

דו"ח שנתי 25, עמ' 500

דרכי ההכשרה וסוגיה

הכשרת מתבגרים. המשרד מקיים קורסים להכשרה מקצועית למתבגרים, גילאי 16–18, שנשרו ממערכת החינוך העל יסודי, ולמתבגרים, שעד גיל זה לא נקלטו במסגרת החניכות או בתעסוקה כלשהי במשק. הממונים על הקורסים לא הקפידו, בדרך כלל, שהמועמדים יהיו בעלי השכלה ברמה הנדרשת, ובמקרים רבים נתקבלו — על פי בחינות מיון שערך האגף להכשרה ולהשתלמות מקצועית — מועמדים, שלא הייתה להם ההשכלה הנדרשת. משרד מבקר המדינה העיר, שאם האגף סבור שיש מקום לגמישות בעניין זה, מן הצורך לקבוע קריטריונים ליוצאים מן הכלל וכללים כיצד לנהוג בהם.

לא נקבעו קריטריונים וכללים למקרים חריגים. משרד העבודה הסביר, שנועדות המשתתפות לו ולגורמים מעוניינים מכרעות בכל מקרה לגופו של עניין.

הכשרת מבוגרים. פעולות להכשרה מקצועית של מבוגרים נערכות על ידי האגף במישרין או באמצעות מכוני השתלמות. ההחלטה על השתתפות האגף בפעולות השתלמות למבוגרים מתקבלת על ידי הממונה המחוזי של האגף. משרד מבקר המדינה העמיד את האגף על

הצורך לקבוע נהלים בדבר השתתפותו בפעולות השתלמות, שבהן לוקח חלק המשרד המחוזי ושיעורי ההשתתפות.

באוגוסט 1976 פרסם, האגף הנחיות בדבר תשלום שכר לימוד במערכת ההשתלמויות בקורסי ערב למבוגרים לשנת הלימודים תשל"ז. בהנחיות אלה פורטו, בין היתר, הקורסים השונים ושיעור ההשתתפות של המשרד בשכר לימוד.

תכניות לימודים ופיקוח על ביצוען

הכנת תכניות. האחראים על הקורסים, ולפעמים גם המפקחים, הנהיגו שינויים במערכת הלימודים הן לגבי המקצועות והן לגבי שעות ההוראה והעבודה המעשית, כדי להתאימה לכושר הקליטה של החניכים. הם עשו זאת בלא אישורו של מדור התכניות.

המשרד פועל בעניין זה לפי הוראות גוהל הקובעות, שכל חריגה, שמעל 10% משעות הלימוד המתוכננות טעונה אישורו של הממונה המחוזי. על כל שינוי גדול יותר יש לקבל אישור מהמחלקה המקצועית — פדגוגית.

המדור לתכניות לימודים מכין מדי פעם תכניות חדשות ומשנה תכניות קיימות, אולם אין לו מערכת שיטתית לקבלת מידע על מידת הצלחתן של התכניות, דבר שהיה עשוי לתרום לשיפורן.

לגבי שלושה מקצועות עיוניים ושלושה מקצועות טכניים הנהיג המדור הסדר, שלפיו יועברו אליו נתונים על הצלחתם של התלמידים בבחינות בשלבי ביניים של קורסים. תוצאות אלו עוזרות למדור לאתר קשיים בתכנית הלימודים. הסדר כזה לא הונהג עדיין לגבי כל המקצועות.

פיקוח. מערכת הפיקוח לא פעלה בהתאם לנהלים, ועל כן דן משרד מבקר המדינה עם הנהלת האגף על הצורך להשתית את הפיקוח על תכנית עבודה, שתקיף את כל פעולות ההכשרה, שמבצע האגף ואת הפעולות הנערכות בהשתתפותו.

לא חל שיפור במצב.

במרכזי ההכשרה לא רשמו באורח קבע ביומנים את השיעורים המעשיים ואת השעות בסדנאות, ולא ניהלו רישום שיעורים כנדרש, מה שמנע מהמפקח הארצי לבדוק, אם הפעולות נעשו בהתאם לתכנית הלימודים.

לא חל שיפור במצב.

עריכת בחינות

המשרד לא הקפיד על מילוי הוראות חוק החניכות תשי"ג—1953 והתקנות, שהוצאו על פיו, ואיפשר לחניכים — בלי לנמק זאת — לגשת לשלבים גבוהים של בחינות, בלי שנבחנו בשלבים נמוכים. הביקורת ציינה, שאם הגיע האגף למסקנה, שדרושה גמישות בעניין, היה עליו לפעול לתיקון התקנות תוך כדי קביעת קריטריונים, שיאפשרו שינויים בדרכי עריכת הבחינות.

בנובמבר 1976 הותקנו תקנות החניכות (בחינות), תשל"ז—1976, שלפיהן צומצם מספר הבחינות לשניים: בחינת ביניים ובחינה סופית.

מספר ניפר, מבין החניכים, שהגיעו לשנת החניכות האחרונה לא נגשו כלל לבחינות סופיות והאגף לא בדק את הסיבות לכך, ולנשירות הגדולות מלימודים בחודשים האחרונים לפני סיום תקופת החניכות.

עדיין קיימת נשירה של חניכים לפני סיום תקופת הלימודים בשיעור של 30%—40% ממספר החניכים. האגף עורך שני מחקרים, האחד בשיתוף עם אוניברסיטת בראילן והאחר על ידי עובדי האגף לצורך בירור הסיבות לנשירה.

כספים וחשבוניות

על פי נהלי האגף, על כל ממונה מחוזי לשלוח לקראת פתיחת כל קורס הודעת פתיחה למחלקה לתכנון וארגון של האגף, שצריכה לכלול פרטים על מספר התלמידים, מספר

שעות הלימוד העיוניות והמעשיות ופרטים תקציביים הנוגעים לקורס. על סמך ההודעה על המחלקה לבדוק אם הסכום שהוקצב תואם את הכללים, שקבע האגף בדבר מחיר שעת הוראה, הוצאה עבור כלים וחומרים ודמי קיום, שחניכים מקבלים בקורסים. ביקורת מסוגרת העלתה, שהודעות רבות נשלחו באיחור ושהרישום בהן לא היה מלא.

בדיקת מדגם של הודעות פתיחה של קורסים, שנפתחו במחוז תל אביב בחודש אפריל 1976, העלתה, שהליקויים לא תוקנו.

האגף נתן מענקים — דמי קיום ללומדים — כדי לעודד אותם להצטרף למסגרות ההכשרה שלו, וכדי להקל על מצבם הכלכלי בתקופת הלימודים. תשלום המענקים היה מבוסס על מספר ימי נוכחות. בהתאם לנהלי האגף, היה על מדריך הקורס לערוך רישום של נוכחות הלומדים, ולחתום על גבי הטופס, כי אכן ערך רישום נוכחות מדי יום ביומו. על מנהל מסגרת ההכשרה היה לבדוק ולאשר בחתימת ידו, שבדק את הפרטים ואת נכונותם. ביקורת מסוגרת העלתה שנהלים אלה לא קוימו במלואם.

בדיקת מסוגרת במחוז תל אביב העלתה, שהנהלים עדיין לא נשמרים במלואם.

במארס 1969 רכש משרד העבודה מהחברה לשיקום המלאכה בתל אביביו בע"מ בניין בן 4 קומות בקרית המלאכה, שבתל אביב תמורת 1.7 מליון ל"י בקירוב. בעת קיום הביקורת נוצל הבניין בחלקו בלבד.

הליקוי תוקן.

קרנות חופשה

דו"ח שנתי 25, עמ' 511

הפיקוח על הקרנות

על פי חוק חופשה שנתית, תשי"א—1951 (להלן החוק) נתונות קרנות החופשה לפיקוחו של שר העבודה, והוא רשאי לקבוע בתקנות דרכי פיקוח על הקרנות. בתקנות, לא הוסדר עניין הפיקוח על הקרנות אך נקבעו בקשר לכך הוראות בחוק אחר: על פי סעיף 1 לחוק ארגון הפיקוח על העבודה, תשי"ד—1954 הטילה שרת העבודה בנובמבר 1954 על שירות הפיקוח על העבודה שבמשרד העבודה לפקח על חוק חופשה שנתית, ובאוקטובר 1955 הטילה עליו גם את הפיקוח על קיום התקנות, שהותקנו לפי חוק זה. למעשה לא הפעיל השירות פיקוח על קיום הוראות החוק בעניין התשלומים לקרנות החופשה. בפברואר 1975 הודיע היועץ המשפטי של משרד העבודה למשרד מבקר המדינה, ששר העבודה הטיל עליו לרכז צוות, שיגיש המלצות לפתרון הבעיה.

הצוות, שהורכב מעובדים בכירים של משרד העבודה ושל המוסד לביטוח לאומי, החל בפעילותו בשנת 1975 וסיכם את המלצותיו רק בפברואר 1977. היועץ המשפטי של משרד העבודה הסביר, שגיבוש המלצות נתקל בקשיים עקב הצורך בתיאום עם ארגוני העובדים והמעסיקים.

החברות בקרנות

החוק מחייב הפרשה של תמורת חופשה לקרנות החופשה רק לגבי עובדים, שהועסקו אצל מעביד אחד פחות מ-75 ימים. למעשה נהגו רוב המעבידים על פי ההסכמים הקיבוציים של הענפים. השונים — להפריש לקרנות החופשה דמי חופשה בעבור כל עובדיהם הארעיים, במקום לשלם להם את דמי החופשה במישרין. בתיקון לחוק מיולי 1965 נקבע, שקרן חופשה רשאית בהסכמת העובדים, לבוא לידי הסכם עם המעביד בדבר תשלום דמי החופשה לקרן גם בעד עובדים, שעבדו אצלו יותר מ-75 ימים. שתי קרנות החופשה, לעובדי בניין ולעובדים

בחקלאות, המשיכו לקבל מהמעבידים דמי חופשה ולנהוג בהם ובתמורת חופשה דין אחד כבעבר, בלי לבוא לידי הסכם עם המעבידים לגבי תשלום דמי החופשה.

קרן חופשה לפועלי הבניין כללה את הענין הנדון בהסכם קיבוצי בין אגודת פועלי הבניין לבין המעבידים. קרן חופשה לעובדים בחקלאות אמנם פנתה בנדון לאיגוד לפועלים חקלאיים, אך העניין טרם הוסדר.

תקציבי הקרנות

לפי סעיף 11 לתקנון לדוגמה, שנקבע על ידי שרת העבודה על פי החוק, על הנהלות הקרנות לקבוע את התקציב השנתי בישיבות השנתיות של ההנהלות תוך שישה חודשים מתום שנת הכספים של הקרן. למעשה התקיימו כמה מישיבות ההנהלות בקרנות באיחור, שהגיע עד לארבעה חודשים לאחר המועד שנקבע לכך.

בשנים 1975 ו-1976 התקיימו ישיבות ההנהלות בקרנות באיחור של חודש עד חודשיים; בקרן "מבטחים" היה איחור של ארבעה חודשים בשנת 1975.

פעולותיהן של הקרנות הן בחלקן הגדול שיגרתיות ומתייחסות להחזרת תמורת חופשה ודמי חופשה לעובדים הזכאים להם, אך בהתחשב בעודפים הנוצרים כל שנה, ובצורך ליעדם בהתאם למטרות הקרנות, המליצה הביקורת, שהצעות התקציב יוגשו להנהלת הקרנות לפני תחילת שנות הכספים ולא במחציתן השנייה, ושיינתן בהן פירוט הפעולות — דבר, שיאפשר לדון בתקציב על פרטיו ובתכנוני פעולה לפני שהוחל בביצוע.

קרן החופשה "מבטחים" פעלה בהתאם להמלצות הביקורת; שתי הקרנות האחרות לא הגישו את תקציביהן לפני תחילת שנות הכספים. התקציבים של קרן החופשה לעובדי בניין גם לא היו מפורטים.

הרישום בקרנות

בתקנון לדוגמה נקבעה, כתנאי לקבלת תשלום מהקרן, החובה למסור הצהרה בדבר פרטיו האישיים של חבר בקרן; על הקרן למסור לו פנקס חבר.

הנסיון, שרכשו הקרנות במשך השנים, הביא אותן לויתור על קבלת ההצהרות ועל הוצאת פנקסי חבר כתנאי לתשלום. הביקורת הציעה, שיעשה תיקון מתאים בתקנון כדי להתאימו לנהוג שנוצר למעשה.

שלוש הקרנות תיקנו את התקנון בהתאם.

לכל קרנות החופשה לא היה ידוע מספר החברים, שלזכותם נתקבלו תמורת חופשה או דמי חופשה.

הקרן לעובדי הבניין והקרן לעובדים בחקלאות הנהיגו שיטה של איסוף נתונים המאפשרת להן לקבל מידע על מספר חבריהן. בקרן "מבטחים" לא מצאה הבעיה את פתרונה עד ינואר 1977.

הגביה ממעבידים

קרנות החופשה איפשרו למעבידים לשלם את תמורת החופשה באיחור של חודשים אחדים, וגבו מהם רבית לגבי חלק מתקופת הפיגור בשיעורים שנקבו בקרנות השונות בין 14% ל-18%. הביקורת המליצה, שהקרנות יפעלו להקדמת תשלום תמורת החופשה למועד שנקבע בחוק, ובמקרים שהקרן תמצא לנכון לערוך הסדר תשלומים, יהיה עליה לגבות רבית בעבור כל תקופת ההסדר.

קרן חופשה לעובדים בחקלאות וקרן חופשה לעובדי בניין גובות רבית של 20%—22%, כשהאיחור בתשלומים עולה בקרן לעובדי בניין על 30 יום ובקרן לעובדים בחקלאות על 45 יום. קרן "מבטחים" גובה ריבית של 30% החל מהיום ה-46 שלאחר חודש העבודה. הסדר זה נעשה לאחר שהוגשה תביעה בגין הלנת שכר, שכתוצאה ממנה נקבע הסדר תשלומים, שלדברי הקרן מביא לפרעון החוב תוך זמן קצר.

שירות הפיקוח על העבודה שבמשרד העבודה לא גיצל את סמכויותיו לפי חוק ארגון הפיקוח על העבודה תשי"ד—1954, כדי לבדוק אם המעבידים ממלאים את חובתם לגבי הפרשת תמורת חופשה, והוא ערך בדיקה רק כאשר נתקבלה תלויה בעניין הנדון.
לא חל שינוי במצב.

התשלום לעובדים

לפי התקנון ניתן התשלום לחבר, לאחר שמסר הודעה מוקדמת של 14 ימים לפחות, והקרן חייבת לדרוש ממנו התחייבות בכתב, שסמוך לקבלת תמורת החופשה, לא יעבוד מספר מסוים של ימים, הנקבע לפי גודל הסכום שקיבל. רק בקרן "מבטחים" הוחלט לשלוח לחברים, שכתובותיהם ידועות, שיקים על תמורת חופשה ודמי חופשה, ולא לעמוד על התנאי שבתקנון בדבר קבלת הודעה מהעובד. לדעת הביקורת נוהל החזרת הכספים בקרן זו מקל על חברי הקרן לקבל את כספם.

הקרנות, ביטלו את הסעיף האמור בתקנוניהן. קרן "מבטחים" ממשיכה לשלוח שיקים על תמורת חופשה ודמי חופשה, ואילו הקרנות האחרות לא הנהיגו הסדר דומה ומשלמות לחברים רק על פי דרישתם.

סיני הקרן לעובדים בחקלאות שלחו לעובד — כאשר כתובתו הייתה ידועה להם מתשלומים קודמים — הזמנה לבוא לקבל את כספו; אם הכתובת לא הייתה ידועה, לא נקטו הסניפים פעולות לאתר את הכתובות, למשל על ידי בדיקה בפנקס הבוחרים.

בקרן לעובדי בניין הכבידה שיטת הרישום שהייתה נהוגה בה על איתור זכאים, ולכן נשאר בקרן זו שיעור גבוה יחסית של יתרות לא מנוצלות. הכספים בקרן זו נשלחו רק על סמך פניות החברים, ופעולות לאיתורם של חברים, שלא פנו ביזמתם, לא נעשו.

לא חל שיפור.

חילוט

בקרן לעובדים בחקלאות ובקרן לעובדי בניין נשלחו בדרך כלל לפני החילוט (הפיכת הכספים לרכוש הקרן) התראות לחברי הקרן, שכתובותיהם היו ידועות. כשחסרה הכתובת אולם היה ידוע מספר תעודת הזהות, לא נעשה ניסיון לאתר את הכתובת. הקרנות פרסמו הודעות בעיתונות ובלוחות המודעות של הקרנות, אך הביקורת קבעה, שאין הן יוצאות בכך ידי חובתן על פי התקנון ועליהן לפעול עוד יותר לאיתור הכתובות החסרות.

הנושא טרם מצא את פתרונו המלא. בקרן חופשה לעובדים בחקלאות ניתנה באוגוסט 1976 הוראה לאתר את כתובות החברים. בלשכת המס, בפנקס הבוחרים, או במרשם התושבים.

הבראה ונופש

לפי תקנה 2 לתקנות חופשה שנתית (שימוש בכספי קרן חופשה) תשכ"ד—1964, רשאית קרן חופשה, לאחר שאושר מאזנה, להשתמש בעודפים למטרות הבראה, נופש, או למתן הקצבות לחברי הקרן להבראה ולנופש, על פי החלטה של הנהלת הקרן, ובאישורו של רושם הקרנות.

בקרן "מבטחים" הוצאו בשנים 1972 ו-1973 סכומים מזעריים על מענקים להבראה ונופש. ממענקים אלה לא נהנו החברים, שצברו עד 75 ימי עבודה בלבד אצל מעביד אחד, ושבעבורם נוסדה קרן החופשה. הביקורת המליצה, שהקרן תפנה באמצעות פרסום מתאים ופניות אישיות לחבריה, שכתובותיהם ידועות, ותפעל במידת האפשר גם ליציאת החברים האמורים לעיל להבראה על חשבון הקרן.

בישיבה השנתית שהתקיימה באוקטובר 1975 קבעה הנהלת הקרן עדיפויות לחברים, שצברו עד 75 ימי עבודה אצל אותו מעביד. תוכניות ההבראה של הקרן מתפרסמות בסניפים ומובאות לידיעתם של ועדי העובדים.

לפי החלטה של הנהלת הקרן לעובדים בחקלאות, היו מיועדים מיבצעי קרן החופשה לנופש והבראה למעוטי יכולת בלבד. על אף פניות של רושם הקרנות לא הגדירה הקרן מושג זה, ולא נקבעו בקשר לכך קריטריונים. הביקורת המליצה לקבוע בענין זה הסדר ברור ולפרסמו ברבים, כדי שכל אלה, שהוא יכול עליהם, ידעו על האפשרות שניתנת להם ליהנות מהבראה על חשבון הקרן.

הנהלת הקרן החליטה בדצמבר 1975 לראות כמעוטי יכולת את חברי הקרן המשתכרים עד 70% מהשכר הממוצע במשק. פרסום לכך ניתן בסניפי הקרן ובוועדי העובדים באמצעות חוזר.

קרן החופשה לעובדי בניין הכינה תוכנית הבראה לחברי קרן הביטוח, שצברו לפחות 100 ימי עבודה בשנת 1973. כיוון שכספי החילוט נבעו בחלקם מאי מימוש זכויות של עובדים, שבעבורם שולמה תמורת חופשה, המליצה הביקורת, שתוכן תוכנית הבראה עבור עובדים, אף אם לא נרשמו לזכותם 100 ימי עבודה בשנה.

הקרן הודיעה למשרד מבקר המדינה, שנקבע, שחבר שלא צבר 100 ימי עבודה בשנה מסויימת יוכל לצאת להבראה על חשבון הקרן בשנה שלאחריה, אם בשתי השנים צבר לפחות 150 ימי עבודה.

אגף לעבודות ציבוריות — מסירת עבודות תכנון של כבישים

דו"ח 25, עמ' 527

לפי הנוהג שהיה קיים במע"צ הוזמנו עבודות תכנון בהיקף ניכר וכן שירותים שונים, שהיו קשורים בסלילת כבישים ובהקמת גשרים ומחלפים, ממתכננים שלא נמנו על סגל עובדי מע"צ. משרד מבקר המדינה הצביע על הצורך, שייקבעו הנחיות בכתב למסירת עבודות תכנון למתכנני חוץ, תוך התחשבות בנסיון שהצטבר בדבר הליכי אישור תוכניות ובעומס העבודה של היחידות לתכנון כבישים.

בינואר 1976 פרסמה מע"צ נוהל למסירת עבודות הקשורות בתכנון, פיקוח, ייעוץ, וסקרים לגורמי חוץ.

למע"צ הייתה רשימה של מתכנני כבישים לפי התמחויותיהם, אולם ההחלטה לכלול מועמדים חדשים ברשימה לא התקבלה על ידי ועדה כפי שהיה רצוי, אלא על ידי מהנדסים בכירים במע"צ.

בראשית 1976 פירסמה מע"צ הודעה בעיתונות בדבר רישום מהנדסים ואדריכלים לקבלת עבודות לתכנון, פיקוח, ייעוץ, סקרים וכד'. ביוני 1976 מינה מנהל מע"צ ועדה, שעליה הוטל לטפל בבקשות, שנתקבלו ממתכננים שביקשו להיכלל ברשימה. הוועדה נתבקשה לסיים את עבודת המיון עד סוף אוגוסט 1976; היא קיימה עד סוף 1976 שתי ישיבות, שבהן נדונו 103 בקשות: 71 מתכננים קיבלו אישור להיכלל ברשימה, מ-26 מתכננים נדרשו הבהרות נוספות, ושישה מתכננים נדחו. הוועדה עוד לא סיימה את עבודתה.

במע"צ פועלת ועדה משרדית שמתפקידה לאשר את מתכנן החוץ, שנבחר לביצוע עבודות בכבישים, מתוך רשימת מתכננים. בקשה שהוגשה לאישורה של ועדה זו כללה בדרך כלל, שם של מתכנן אחד, שמגיש הבקשה המליץ עליו, והוועדה אישרה את הבקשה בלא לנמק בכתב את החלטתה. ברוב המקרים הוגשו הבקשות על ידי חבר הוועדה — המהנדס הראשי לתכנון כבישים — בלא שנימק את המלצתו.

בינואר 1976 הונהג טופס בקשה למסירת עבודות למתכנני חוץ, והוא מוגש כיום לוועדה. בין יתר הפרטים, יש צורך לפרט בטופס זה גם שמות של שלושה מועמדים לביצוע העבודה, וכן יש בו מקום להנמקתה של הוועדה על בחירת המועמד. בבדיקת העבודות

שבהן טיפלה הוועדה הועלה שבכל המקרים היא נימקה בכתב את החלטתה למסירת העבודה. במקרים מספר הועלה, שלוועדה הוגש רק שם של מועמד אחד לביצוע העבודה, אך הוסבר, שהמדובר בעבודות ספציפיות וקטנות בהיקפן.

לשכות עבודה לנוער

דו"ח שנתי 25, עמ' 534

בדו"ח השנתי 25 צוינו ממצאי הביקורת, שנערכה במינהלת השירות וב-11 לשכות עבודה לנוער. בדיקת המעקב נערכה במינהלת השירות ובלשכת העבודה לנוער בחיפה.

רישום והשמה

ביוני 1972 הוציא שירות התעסוקה הוראות ללשכות העבודה לנוער לרשום ולשלוח לעבודה או להכשרה מקצועית בני נוער, שעוד לא מלאו להם 15 שנה, בתנאי שמלאו לנוער 14 שנה ומתקיים בו אחד משני תנאים אלה: הנער. המציא אישור ממשרד החינוך והתרבות על מתן פטור לפי סעיף 5 של חוק חינוך חובה; או המציא אישור של המחלקה לחינוך של הרשות המקומית או של בית הספר האחרון, שבו למד, שלפיו אין הוא ממשיך את לימודיו במסגרת לימודי בוקר סדירים. ביולי 1972 עירער משרד החינוך והתרבות על חוקיות ההוראה אולם שירות התעסוקה המשיך לרשום נערים על סמך האישורים האמורים.

באוקטובר 1975 הוציא שירות התעסוקה הוראות ללשכות העבודה לנוער לפיהן לא יירשם, לא יקבל פנקס עבודה לנוער ולא יישלח לעבודה נער, שלא מלאו לו 15 שנה, אלא אם ברשותו פטור מלימוד חובה מטעם משרד החינוך והתרבות.

שירות התעסוקה לא הוציא הוראות בדבר הקשר והתיאום שבין לשכות התעסוקה לבין משרד החינוך והתרבות, בכמה נושאים, ובעיקר: נשירה מבתי ספר, פטור מחוק לימוד חובה, הכוונה למוסדות של משרד העבודה.

הליקוי לא תוקן.

ייעוץ תעסוקתי

משרד העבודה לא קבע קריטריונים, באלו מקרים יידרש נער לעבור בדיקה פסיכוטכנית ופסיכולוגית. מדי שנה עוברים בדיקות פסיכוטכניות רק כמה מאות נערים הפונים ללשכות.

הליקוי לא תוקן. מתוך 3,000 נערים שהיו רשומים ב-1976 בלשכת העבודה לנוער בחיפה עברו את הבדיקה הפסיכוטכנית רק כ-400.

שירות התעסוקה לא הקפיד, שכל היועצים התעסוקתיים יגישו דו"ח חודשי על פעולותיהם. הליקוי תוקן.

פיקוח ואיתור בני נוער

פרט ללשכות העבודה שבתל-אביב ובחיפה לא ניהלו הלשכות יומן ורישום עזר, דבר שמנוע מעקב סדיר אחר הנערים, שפנו ללשכה ועוד לא השלימו את תהליך הרישום.

באוקטובר 1975 הוציא שירות התעסוקה הוראות ללשכות העבודה לנוער להקפיד על הרישום, כנדרש.

המדור לנוער שבשירות התעסוקה לא עמד על כך, שמנהלי הלשכות ימציאו לו באופן-סדיר דו"חות על פעילותם של המדריכים לאיתור נוער, שאינו לומד ואינו עובד, ולא הייתה לו איפוא אפשרות לעמוד באופן ענייני ומקיף על רוב הבעיות הכרוכות בפעולות האיתור.

מדי שנה עורכות לשכות העבודה לנוער מפקדים לאיתור נערים שאינם לומדים ואינם עובדים; רוב הלשכות מדווחות למדור הנוער על הפעולות שעשו בעניין הנדון.

הקשר בין לשכות העבודה לבין מחלקות החינוך המקומיות לא היה סדיר: מנהלי הלשכות לא פעלו לקבלת נתונים, שיכלו להיות לעזר באיתור בני הנוער.

באוקטובר 1975 הוציא שירות התעסוקה הוראות המחייבות את מנהלי הלשכות ליוזם קשר הדוק יותר עם רשויות החינוך המקומיות.

הלשכות לא הודיעו לאגף להכשרה ולהשתלמות מקצועית על חניכים שנשלחו למפעלים שונים, דבר שהכביד על מפקחי החניכות לאתר חניכים, שנשלחו לעבודה במקומות עבודה שונים ללמוד מקצוע בדרך החניכות.

שירות התעסוקה מעביר לאגף להכשרה ולהשתלמות מקצועית העתק מגליון רישום והשמה של לשכות העבודה, הכולל פרטים אישיים על התניכים, מקומות עבודה שאליהם הופנו ובתי הספר שבהם לומדים חניכים.